

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankih ob **torških, četrčkih**
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — **Obojno izdanje stane:**
za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40
za tri mesece 2.00
za pol leta 3.50
za vse leto 10.—
Na naročbe brez priložene naročnine se
ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč.,
javen Trsta po 3 nč. Sobotno večerno
izdanje v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navedenih vrstic.
Poslana osmrtnica in javnizhvala, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, kar nefrankovano se ne
sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema **upravitelstvo** ulica Molina pic-
colo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije
so proste poštnine.

„V edinosti je moč!“

Chiavatta, Chiavatta...!

Tu in tam in nenadoma kakor goreči
utrinjek od neba, zablika se pred očmi na-
ših političnih nasprotnikov oni resni rek:
„Mene, Mene Tekel...!“, opominjajoč jih
za trenotek vnebovpijočih krivic, ki jih pri-
zadevajo drugim v svoji svetaželjni maniji.
V takih trenotkih jim zvozi svetaželjni maniji.
plamenu z a vesti o krivici, o javno do-
kazani krivici, storjeni „slabem“; toda liki
glumač, ki požira ogenj, zaniže i oni, zatrši
v sebi ta pekoči žar zavesti o storjeni krivi-
ci, tolaže se, da tako veleba njihovi po-
litiški program, da postani njihov ves
svet...!

Chiavatta — tako pripoveduje Hen-
rik Sciekiewicz — bila je naselbina indij-
skih prvorodcev ob reki Antilopa v južni
Ameriki. A nemški vseljenci (Bolje: usiljenci!
Stavec), proti katerim so se domačini dolgo
bojevali za svoje pravice domovinstva, pri-
sojene jim za veke od države Texas, napali
so naselbino po noči, požgali in pomorili
do poslednjega prvenec rod, polastivši se
tuje lasti na tuji zemlji — — — češ: zarod
barbarov mora se umakniti germanski kulturi!

Po dobi petnajstih let pa, ko je na me-
stu požgane vasi domačinov že stalo ba-
hato germansko mesto Antilopa se bahatej-
šimi mu prebivalci, nastopil je v cirkusu kot
glumač na vrvič knežev sin, ki je bil
slučajno otet v oni krvavi noči. Stojč na
trapezu prepeval je bojno pesem Indijcev,
ono bojno pesem, ki je Germanom v parterju
cirkusa dovolj mnogokrat donela na uho v
krvavih bojih naseljencev proti opravičenim
domačinom Indijce; prepeval je mrtvaško pe-
sem svojcev ter se gugal na vrvi, hoté vsaki
trenotek udariti po velikem kandelabru, vi-
sečem sredi cirkusa in broječem veliko število
gorečih petrolejevih svetilk. Pri tem bojnem
petju, kričanjem po masčevanju radi tolikih
krivic, treslo se je srce zatiralcem in mladi
knez-glumač videl se jim je v onem trenutku
— angelj plačila; gorela je njihova vest v
žgoči zavesti, da so oni le nasilni usiljenci
v tuji domovini — v domovini tega glumača;
a oni, ki so v oni krvavi noči pred 15 leti
zavratno napali nedolžno speče, oni bahati
Germani so se tresli sedaj pred jednim je-
dinim potomcem v strahu, da jim ta poslednji
razbije nad glavami visečo svetilko ter požge
v jednem plamenu one krivičnike, kakor so
požgali le-ti njegov nedolžni rod. A glumač
ni storil tega, ampak pokazal je — za dober
denar! — trepetajočim krivičnikom, kakó
bi se lahko masčeval nad njimi, on sam!,
ako bi hotel. In tresli so se v zavesti o
svoji krivični lasti in v prepričanju, da maš-

čevalka nikoli ne miruje ter udari lahko kri-
vičnika v vsakem trenotju in na vsa-
koršen način...

Nam, to pišočim, ni na mislih kak kan-
delaber s petrolejevimi svetilkami, kateri naj
bi se svojim ognjem uničil vrsto krivičnikov,
naših nasprotnikov, marveč pred očmi nam
je neka druga baklja, ki se mora prej ali
slej uneti nad glavami naših nasprotnikov
— zavest v srcu Slovanov o prebitih krivi-
cah! In ta baklja jela je že tleti in iskre se
utrinjajo iz nje.

Vi, ki v svoji strasti in slepem sovraš-
tvu do Slovanov, vi, bi hoteli, brezobzirno
izvajajoči svoj načrt, uničiti ves slovanski rod
ter prepričati ga se svojim rodom; vi, ki v
svoji besnosti nimate več toliko jasnega duha,
da bi zamogli priznati tudi drugim narod-
nostim, ki v vam niso simpatične, moč ob-
stanka na zemlji, vam vsem pride ura, ko
bodete morali spoštovati tudi onega, komur
hočete in želite sedaj smrt — Slovana.

Naj nikar ne mislijo našemljeni mogotci
politiške maskarade, da so že izpraznili do
dna kupo vse modrosti in da se ne nahaja
v globini bodočnosti ne kaj, na kar niti ne
mislijo v svoji domišljavosti in kar poruši
vse njih blazne načrte. Oni nas izzivljajo se
svojim vnebovpijočim postopanjem, a ne po-
mislijo pri tem, da so v svojem početju po-
dobni oni živali, ki v trenotju požara sili v
oganj, mesto da bi se rešila iz plamena. Da,
mi čakamo, a ne čakamo zaman — mi čak-
amo na svojo pravico. Nasprotniki besne,
mi pa računamo trezno na trenotek, ki mora
priti in sicer tem hitreje, čim bolj besne
naši nasprotniki in čim brezumniše se ve-
dejo: na oni trenotek, ko nas bode svet
moral pripoznati kot enakoveljavne člane
človeštva!

Vemo sicer, da ne bode še tako hitro
konec zlobi proti nam; znano nam je, kaj
vse izvedejo še naši nasprotniki v prilog
svojem potujčevalnemu zistemu — ali se-
daj je prepoznaj: pred par sto leti bilo bi
morda še šlo, danes nas ne pogube več!
Čudno je, kaj ne? Veliko jih je po šte-
vilu in močni so, grozno močni! Toda sred-
stvo, ki nam je dajajo oni sami v roke,
je še močnejše, tako močno, da ugonobi sled-
njč vse njih nam sovražne načrte.

To sredstvo in to orožje je zavest v
naših srcih o svoji pravici in o pre-
stanih krivicah! Dá: večna pravica
in sveti nauk, da smo vsi enakoveljavni
pred Bogom in pred ljudmi, bódita masčev-
valca nad onimi, ki nočejo pravice, in done-
sita prej ko prej trenotek zadoščenja — toli
trpeči pravici!

Chiavatta! Chiavatta!

F.

Slovanski in tuji delavci.

Delavci slovanske krvi prihajajo med
delavce drugih narodnostij in se tam po-
stavljajo na stališče tujih delavcev. S tem
pa pozabljajo sami sebe ter ne vedó, da de-
lavci drugih narodov so v ugodnišem polo-
ženju, nego slovanski, in da se torej ti boré
za svoje interese z nejednakim, slabšim orož-
jem. To je jednaka politika, kakoršno uganjajo,
n. pr. češki in slovanski konservativci; ti so
slepi kopisti ali posnemalci tega, za kar se
boré nemški konservativci, prezirajo pa, da
nemški konservativci imajo uže od tega, da
so nemškega rodu, nekaj, za kar se jim ni
treba več boriti. To pa je zagotovljeni ob-
stanek njih narodnosti in njih jeziku. Ko bi
nemški konservativci ne imeli osiguranega ob-
stanka svoje narodnosti in svojega jezika,
bili bi toliko previdni, da bi se borili naj-
prej za vse tiste pogoje, kateri varujejo vsa-
kemu narodu njegovo narodnost in njegov
jezik.

Nemški konservativci tega nima več
potreba in takó gre in more iti brez skrbi
v svojih težnjah dalje. Tako postopanje je
za nemškega konservativca popolnoma pra-
vilno. Le slovanski konservativci je na krivi
poti, ki hoče slepo hoditi z nemškim kon-
servativcem, ne da bi si bil poprej tudi on
zagotovil obstanek svoje narodnosti in svo-
jega jezika.

Takisto na krivi poti je pa tudi slovan-
ski delavec, ki se začne prej dražiti z de-
lavci drugih narodov, nego mu je doma za-
gotovljena narodnost in jezik tistega naroda,
v katerem se je rodil. Če nemški ali itali-
janski delavec išče slovanskega delavca za
sopomoč pri skupnih težnjah, je to umerno
in modro od strani nemškega in italijanskega
delavca, ali posteno vendar ni. Nemški in
italijanski delavec bi moral opozoriti slovan-
skega delavca, če se ne zaveda, da naj skuša
poprej pomagati svojem narodu zagotoviti na-
rodnost in jezik, in da naj še le potem vstopi
v njegovo kolo, v vrsto nemških in italijanskih
delavcev. Prav za prav bi mu moral nemški
in ital. delavec celó pomagati, da si poprej
zagotovi doma narodnost in jezik, ker le
takó in še le potem bi mogel slovanski de-
lavec postaviti se pravilno in brez skrbi na
tisto stališče običajnih delavskih teženj, na ka-
tero se more postaviti nemški in ital. delavec,
ne da bi poslednji zatajil svojo narodnost in
svoj jezik. Nemški in ital. delavec pa lepó
molčita o nejednakem položaju slovanskega
delavca, to pa gotovo iz sebičnosti, ker ga
potrebujeta uže sedaj, predno si je on s po-
močjo rojakov zagotovil doma svojo narod-
nost in svoj jezik.

Nemški in ital. delavec sta sicer sama
na krivem stališču, če prezirata narodnost
in jezik; ali onadva vsaj z besedo lahko to
delata, ker sta uže vzgojena s pomočjo svoje
narodnosti in svojega jezika, ter vedé ali
nevedé uživata vso tiste dobičke kulture, ki
je združena in se razvija s pomočjo nemške
in ital. narodnosti, literature in nemškega pa
ital. jezika. Nemški in italijanski delavec
niti ne potrebujeta, da bi se zavedala teh
dobičkov, in moreta v svoji nevednosti celó
mahati po narodnosti in jeziku svojega na-
roda, ne da bi jima to škodovalo. Saj vendar
ne moreta iz svoje kože, in tega, kar sta si
pridobila s kulturo svoje narodnosti in svojega
jezika, jima nihče ne more več odvzeti, naj
jima še toliko zabija v glavo, da narodnost
in jezik jima nista potrebna za delavske
težnje.

To je res, da ne, ali kultura domača je
nemškemu in italijanskemu delavcu pomagala,
da sta se razvila, kakoršna sta, da imata
posebno vzgojo, posebno razvit razum, po-
sebna, kolikor toliko ublažena čustva, da se
sedaj moreta posvetiti izključno delavskim
težnjam.

Slovanski delavci tudi ne stopajo v vrste
tujih delavcev kot neslovanski delavci; ali
vendar niso toliko razviti z domačimi sredstvi,
kakor nemški in ital. delavec, to pa zato,
ker doma niso dobili tiste vzgoje po do-
mačih šegah in v domači literaturi, kakor
nemški in ital. delavec, to pa za to ne, ker
slovanski narodi — mi govorimo o slovan-
skih narodih našega cesarstva — nimajo po-
prek tiste svobode in tiste narodne organi-
zacije, kakor tu mišljeni tuji delavci.

Slovanski delavci bi torej imeli dolžnost,
pobrigati se, da dosežejo jednako ugodno
položeno, kakor tuji delavci. Če jim nočejo
pomagati tuji delavci, morali bi se pa obr-
niti do svojega naroda samega, ki se bori
za vse sloje in torej tudi za delavce.

Slovanski delavci so se navadili v po-
zidjenem socialno-demokratskem taboru tu
pa tam o svoji narodnosti in svojem jeziku
ravno takó zaničljivo govoriti, kakor tuji de-
lavci, ki so zavedeni ali zapeljani, in ki se
vsled tega nevedé zagrešajo z veliko ne-
hvaležnostjo proti svoji narodnosti in proti
jeziku tistega svojega naroda, ki jim je pri-
pomagal, da se zavedajo uže svojih specijal-
nih ali stanovskih potreb in opravičenih
teženj.

Slovanski delavci tu pa tam očitajo sta-
novom svojega naroda, da nič ne storé za
delavski stav. Tudi ko bi to res bilo, vpra-
šati smo dolžni: Kaj so pa doslej slo-
vanski delavci storili za svojo
narodnost in za svoj jezik? Po-

srknol ne nekatere krate iz težke kupe, a
kanonik slušal mirno, opazujé ga.

„Pro secundo:“ poprijel je starec, „prave,
da štitiš luterske propovednike, ki jih je po-
kojni Ivan Ungnad — omen et nomen —
privedel v naše kraje, da zatro pravo kato-
liško vero. Cesarjeva svetlost ne bi ti tega
štela v greh, Maksimilijan nagiblje celo sam
skrival na proklete novotarije, ali to ti
šteje v greh Draškovič in druga dvorska
gospoda, ki neusmiljeno ruvajo ta gnjili ple-
vel iz njive Gospodove.“

„Ha, ha! Evo popolne neumnosti! Jaz
da sem luteranec ali prijatelj luterstva?
Mari je meni to pasje luterstvo, vse te po-
ganske muhe in neumnosti, ki so jih nam
ponujali iz Uracha in Tübingena, kolikor
brada turškega preroka. Akoprem sem greš-
nik, trd sem katoličan. Prašaj ti na primer
gospodo Zrinjsko, kdo se je krestil po zakonu
krivoverca tratra vitenberškega, kdo je uvel
tiskano kugo iz nemške dežele?“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

II.

„Zelnički?“

„Da on. Ti poznaš našega bana in bi-
škupa.“

„Celo predobro!“ odvrnil je Gregorjanec
malo jezno. „Juri Draškovič čuje, kjer niti
ne sluša, vidi, kjer niti ne gleda.“

„Ti si po misli banovej garnjeva ovca
v čredi svete matere cerkve.“

„A on je — planol je Stepkó.“

„Miruj! Beli fratri popisali so te pred
njim kakor posinka — sit venia verbo —
(oprosti tako besedo) živega satana: da jih
robiš, da jih pleniš, da ne poznaš ni Boga
ni svetca. Prave tudi, da gračanske snahe
znajo najbolje, kako držiš šesto zapoved in
zvestobo svoje zakonite ženi gospej Marti.“

„Laž! Vse peklenska laž!“ vskipel je

Gregorjanec rudeč do vrh glave, da se je
moglo lahko sumiti, da je ta „laž“ pol
resnice.

„More biti,“ odvrnil je Vramec mirno,
zvito opaževaje Steпка izpod oka. „Ali to
spada pred tvojega duhovnega lečnika, a
jaz nisem tvoj izpovednik. Vsakakor vidiš,
da nisi banu po volji, in da baš ne bi javno
s teboj jedno pogačo lomil. Jaz se, seveda,
malo brigam za vsakojako zlovoljico, ali pre-
častni gospod Niko je plah, vrh tega velik
gospod, ki bi hotel še večji biti. Mitra je ka-
noniku, kar je mlada deklica mladeniču. Srce
njegovo ljubi tebe in tvoj rod zelo, ali boji
se pred svetom podati ti roko. Zato poslal
je mene sem.“

„A čemu?“

„Slušaj! Časanski prepošt dobil je pis-
mice iz Beča, kjer se tudi o tebi piše.“

„O meni? Iz Beča? A kaj se piše?“

„Dobro se baš ne piše, to je ne govori,
posebno na cesarkem dvoru.“

„Kaj so si pa zopet o meni izmislili?“

„Polno vsakakosti. Pro primo: slute, da

si se skrivaj pečal z Gubcem, ki so ga ne-
davno čudno ovenčali na Markovem trgu, da
si pod roko dražil kmete in male plemiče
na gospódo, celo pomoči da si jim dajal.“

„Pro primo: to je nesramna dolžitev,“
odvrnil je jezno Gregorjanec, „da, dolžitev,
prečastni gospod! Gregorjanec mi je ime in
pleme. Velikaš sem mogočen in bogat, knet
je smet, a britvarji in kramarji, da imajo
tudi sto grbov po očetu našem Adamu, niso
mi bratje. Včasih zgrabila me je jeza, ko so
me naenkrat pritiskali stari besnik Tahí,
kraljevski sod in reveži Zagrebčani in še
gospodje Zrinjski in Bakači. Bilo je marni-
krat, ko sem rekel v zlovolji: hujskaj, daj,
Stepane, kmečke pse na gosposke volkove.
Ali hitro sem se vstrašil in grba mi mojega,
nisem „poštene puntarije“ netil, kaj pa še
kurjave dokladal. Ali tudi da sem, bi li bil
grešil: „Flectere si nequeo superos, Ache-
ronta movebo.“ (Če se ne dajo Bogovi sklo-
niti, skličem pekel na pomoč.) Če te ljudje
obkole, dobri so tudi vsi za pomoč.“

Gregorjanec govoril je vedno bolj besno,

šteno je, da ne zahtevamo samó, ampak da tudi dajemo. Saj delavsko najvažnije vprašanje se opira na gesto: daj, ker dajem tudi jaz. Ti podjetnik dobiš vspehe naših žuljev, odškoduj nas zato tudi primerno in kar možno sorazmerno. To stališče je pravično, a ne velja le za podjetnika in delavca, ampak tudi za člane narodne nasproti celoti vsakega naroda.

Naposled pa tudi ni res, da slovanski delavci nimajo nič od svojega naroda. Če tudi so morali slovanski narodi zaostati, vendar priborili so si tu in tam vsaj začetne šole, in mnogo delavcev se je naučilo v šolah čitati in pisati, da morejo vsaj nekoliko umeti tiste težnje tujih delavcev, za katere spravljajo v boj ti tuji delavci tudi slovanske delavce.

Vrhu tega je slovanski delavec prisvojil si marsikaj lepega in blažnega pri svoji materi, na svojem domu, da se s tem odlikuje po lepem obnašanju in /ednem življenju tudi v družbi tujih delavcev, ki prihajajo iz srede bolj srečno položenih narodov. Vsekakor je dolžnost slovanskih delavcev, da se zavedajo, kake dolžnosti imajo oni nasproti sebi in nasproti lastnemu narodu, iz katerega proizhajajo. Le če bodo tudi delavci pomagali sodelovati pri reševanju še nerešene narodnostnega in jezikovnega vprašanja za slovanske narode, pridejo najednako stališče za delavci drugih narodov, a potem jim bodo v lastnem interesu pomagali delavske težnje dosežati tudi slovanski narodi v celoti.

No o takih stvareh pa prilično dalje.
Stari delavski prijatelj.

DOPISI.

Iz okolice tomajske dne 24. t. m.

[Izv. dop.] Kaj miloljubko so doneli dne 13. decembra m. l. zvonovi tomajski — ti simboli žalosti in veselja — iznad line vaškega zvonika, stoječega na vzvišenem holcu. Poln zvok krasnega pritrkavanja odmeval je ob strmih koničastih skalah kraškega sveta tja doli do vinorodnih vipavskih gor, označevaje na predvečerje veselo vest, da jutri stopi pred žrtvenik Gospodov blag mladenič, da opravi Onemu nad zvezdami svojo prvo nekrvavo daritev.

Ena se tebi je želja spolnila — dá res, dragi gospod Aleksander, spolnila se Ti je želja, da si po krutih borbah za življenje vendar-le postal svečenik in delavec v vinogradu Gospodovem.

Ali: težko pride človek do sreče, ne-sreča pa pride rada in hitro. Kratka je bila doba Tvojega mašništva, kajti v dobrih dveh mesecih po onem veselem dogodku zadoneli so tožno oni in isti zvonovi in poluglasno in srce pretresajoče so poročali svetu, da je preminol vzor-mladenič, katerega plemenita duša je gorela za svoj vzvišeni stan — svečeniški.

Kaka sprememba v kratkih dveh mesecih! Človeško bitje na zemlji je zares nganjka; mnogokateri mislec se je že trudil, da je razreši — toda vse zaman!

Mladenič, koji mi je tu na misli, poročil se je dne 25. jan. 1870 v Povirju na Krasu kot sin občespoštovanega in ljubljene-nega nadučitelja gosp. Anton Benin-garja, sedaj službojučega v Tomaju. Kot sinu učitelja bila mu je vzgoja izborna, koje dobri nasledki so se vsikdar kazali na tem mladenču.

Dovršivši osnovno šolo pri svojem očetu vstopil je na gimnazij goriški in pozneje na tržaški. V Trstu je bil gojenec konvikta, kjer je, baje v peti šoli, dobil kál poznejši bolezní, ki ga je tudi res zamorila. Dovršivši gimnazij leta 1890 je bil vsprejet v goriško bogoslovje. Radi bolezní je moral prenehati v tretjem letu bogoslovja, toda vzlic svoji telesni nadlogi učil se je privatno doma. Pod konec šolskega leta moral je vnovič ostaviti bogoslovje, legši v postelj; med tem, ko so bili njega tovariši v juliju posvečeni, moral je on čakati do 18. novembra m. l. ▲ zopet težave. Prišedši domov od posvečevanja ni mogel radi slabosti celih 25 dnij darovati svoje prve svete maše.

Še-le do 13. decembra je toliko okreval, da je mogel opraviti prvo daritev in od tega časa mu je zdravje obrnilo nekoliko na bolje. V dan 1. jan. je bil imenovan kapelanom tomajskim in v tej svoji službi je bil neopisno goreč vzlic svoji bolezní, dokler ga ni dne 20. m. m. vrgla na mrtvaški oder.

Že po njegovi vzgoji bilo je mnogo pričakovati od tega mladenča, koliko se le od njega nadarjenosti!

Svoje študije na gimnaziji je dovršil dobrim uspehom. Prišedši pa v bogoslovje, kamor ga je gnala srčna želja, ugnobil se je tako v bogoslovne vede, da je kar veselje pogledati njega izvrstna spridevala.

Svojim starišem je bil vsikdar udan v otroški pokornosti; strasti ni poznala njegova duša. Narod svoj je ljubil neizmerno, odpadnikov ni maral. Bolezen svojo je prenašal jekleno potrpežljivostjo, dasi mu je bilo poznati, kako silno trpi. Sad svojega truda in svojih študij je kazal v svojih dveh krasnih, žal, da jedinih prepovedih. Lahkoko in milobo je prepričevalno tolmačil sveto resnico ter vabil ljudstvo k čednostnemu življenju toli milo, da so ga ljudje strme poslušali.

Kako so pokojnika čislali vsi sloji in kako spoštovan je njega blagi oče, pokazal je pogrebni spreved v dan 22. m. m., kakoršnega ni še videl Tomaj. Ljudstva se je kar trlo; 17 duhovnikov, od blizu in daleč — na čelu jim č. g. Matija Sila, dekan tomajski — spremljalo je kondukt. Med odličnjaki, ki so se udeležili pogreba, bilo je videti obče priljubljenega c. kr. okrajnega glavarja sežanskega, visokorodnega dra. grofa Andreja Schafigotscha, mnogo učiteljev in županov. Pri sv. maši so peli gg. bogoslovci goriški tako precizno, da smo se kar divili. Tudi žalostinki „Blagor mu“ in „Jamico“ so odpeli domači pevci med vodstvom gospoda Ritscheln, lekarnarja sežanskega, kaj ganljivo, ali nad vse krasno in srce pretresujoče so zapeli gg. bogoslovci žalostinko „Nad zvezdami“. Že besede v tej žalostinki same na sebi napravljajo globok utis, ali kaj naj rečem o divnem napredu? In kaj naj rečem, ako se poje tako, kakor so peli omenjeni gospodje? Ob takem petji mora zaroseti sleherno oko!

Po sv. maši je veleč. g. dekan v krasnem govoru na leci označil vse vrline in čednostno življenje pokojnikovo, proslavivši zadnjikrat preminolega mladega duhovnika in izrekli nado, da se vsi enkrat snidemo — nad zvezdami.

I jaz se posavljam od Tebe, predragi pokojnik:

Da našel si na božjem nebi,

Kar tukaj si zastonj iskal.

Politiške vesti.

Grof Fran Coronini ostane menda deželni glavar goriški, ker tako žele menda tudi slovanski poslanci, kojim poslednjim je vendar ljubši Coronini nego kakov Payer.

Parlamentarne stvari. V proračunskem odseku sta predlagala posl. Gregorčič in Vošnjak resolucijo, s katero se zahteva, naj se povsod, kjer bivajo Slovenci, pri poštnih in brzojavnih uradih rabijo dvojezične tiskovine.

Naučni minister Madeyski ostavi menda svojo mesto in sicer — ne prostovoljno. Gledé vzroka govora v parlamentarnih krogih, da je napravilo v najvišjih krogih najneugodnejši utis dejstvo, da je Madeyski v tej kratki dobi svojega ministrovanja namestil več svojih sorodnikov.

Nemških liberalcev najnovejša blamaža. Kardinal grof Schönborn mudi se te dni v Rimu gotovo radi vprašanj — to je vendar jasno —, katerih se dotikajo sklepi avstrijskega episkopata. Kakor smo pa nedavno že naglašali na uvodnem mestu, jeli so se židovski liberalci v svoji poznani nesramnosti obešati škofom na vrat, da bi jim ti poslednji pomogli, ker si sami ne morejo več pomagati proti — krščanskim socializmom. V tem zmislu so hoteli tudi izkoristiti zadnje potovanje kardinala Schönborna v Rim, češ, ta visoki cerkveni dostojanstvenik je šel le za to v Rim, da izposluje odločno izjavo sv. Stolice proti krščanskim socializmom. V vseh mogočih variacijah so pripovedovali, kako sv. Oče vzame v varstvo škofove in obsodi antisemitizem. V vsakem židovskem listu si mogel čitati o pogovorih tega ali onega poročevalca s tem ali onim kardinalom, iz kojih pogovorov je bilo sklepati, da se bliža sodnji dan tem grdim krščanskim socializmom.

Ali le malo dni je minulo in vsa ta gorostasna zgradba židovskoliberalnih lažij se je zgrudila v svoj nič. Sedaj pripoznavajo isti listi sami, „da kardinal Schönborn

ni dosegel svojega namena“. In s tem je za-pečena najnovejša blamaža na boben došle liberalne gospóde.

Kakor pa je že bilo nesramno-predrzo, da se znani časnikarski rokovnjači hoteli zlorabiti za svoje umazane namene celo sv. Očeta samega, je pa njih početje sedaj, ko so se jim pokvarili računi, naravnost gnusno. Zlasti ne pozna nikakih mej prva Židinja „Neue Freie Presse“ v svoji jezi na najnovejši blamaži. Ta list zasramuje sedaj iste avstrijske škofove, za kojih avtoriteto je bil popred baje toliko zavzet, da piše o njih: „Cerkve v Avstriji ni bogata na takih plemenitih duhovih, delujočih v dušobrižju. V Avstriji papež ne najde lahko škofov, ki bi se svojim sodelovanjem povzdigali nad pokrajinsko površje do višine Cerkve, obseza-joče splošnost“. Slednjič pa je zalučal isti šmok sv. Očetu samemu nezaslišano psovko: „Papež se nadeja boljših dni, ko bode med avstrijskimi škofi gorečih govornikov in požrtvovalnih mislecev... Papež skuša se tolažiti, češ: propadajoči liberalizem, — propadajoča cerkev v Avstriji!“

Ali ste čuli židovsko nesramnost, ki vsporeja Cerkve tolpi spekulantom, združenih pod imenom liberalne stranke? Ali si moremo misliti hujšega razžaljenja za poglavarja katoliške Cerkve, nego je to, da se istemu podtika, kakor da je brezbrizen za propadanje Cerkve?!

In vse to v slepi jezi, ker papež noče v boj proti krščanskim socializmom na korist — brezvercem!!! Kakó sladka in krotka ume biti ta svojat, kadar hoče izkoristiti koga, a kako hitro pokaže zopet svojo zlobno nravo, kakor hitro jim dotičnik ni šel na li-manice! Volk ostane volk, tudi če si včasih nadene ovčjo kožo!

In ti volkovi, ti zasramovalci škofov in celo sv. Očeta samega, imajo danes imenitno besedo v Avstriji. Po čigavi zaslugi? Kaj menite velečastiti gospod kanonik Klun?!

Različne vesti.

Pastirski list škofa tržaško-koperkega naglaša v svojem uvodu, kako je pomlad primerna za naše telesno zdravljenje; isto-tako skrbi Cerkve za pomlad našim dušam — in ta pomlad je sveti postni čas. Posla-nica škofova opozarja vernike na premnoge nevarnosti, kojim so izpostavljeni, ter jim kaže pravo pot, ki jo uči sv. vera. Duhovno oživel kristijan je nov človek, kojemu je živa luč njegovega uma in čiste želje njegovi volji. Ko je kristijan ustal z Jezusom Kristusom, ugašene so mu ali vsaj pokorjene strasti.

Pastirski list opominja vernike nadalje, da jim je ne le zatirati vsako zlo v sebi, ampak spolnovati vse dolžnosti do bližnjika po besedah apostola: „Prenašajte drug drugu in odpustajte si med seboj; če ima kdo čez koga pritožbo: kakor je Gospod Vam odpustil, odpustite tudi vi“. Jezus Kristus govori jasno v svojem evangelju, da bode pomiloščen vsaki grešnik, ki je bil usmiljenega srca z grešniki. Kdor je neusmiljen in trdosrčen do drugih in jim ne odpušča, temu tudi Bog ne odpusti. Po tem, ali smo odpuščali, dobimo tudi večno plačilo ali pa večno kazen. V zapovedi ljubezni do bližnjika se kaže sveta krščanska katoliška vera v vsej svoji vzvišenosti.

Prevzvišeni vladika ne zahteva od svojih vernikov, da bi se postili, kakor so se postili nekdanji puščavniki; lahko živé krščanski, ne da bi storili toliko, kolikor so storili oni. Pač pa se morajo varovati greha in vsega, kar provzroča greh: razuzdanost in pokvarjenost.

V zaključku naglaša pastirski list, še enkrat, da zdaj je ugodni in primerni čas, da prenovimo same sebe, da se očistimo in ozdravimo svojih dušnih boleznij.

Temu je pridodan dopust za štirideset-dauski post leta 1895.

Iz „Opazk“ posnemamo nastopni manj znani določili. Ubogim je dovoljeno zabeliti jedi se salom ali slanino vse dni, izvzemši kvaterne petke, pepelnico sredo, veliki petek in božični preddan; ker pada letos praznik Vseh Svetnikov na petek, dovoljeno je za vso škofijo ta dan uživati mesne jedi.

V proslavo spomina pok. nadvojvode Albrehta. Nj. Vel. cesar izdal je tole armadno povelje povodom pogreba nadvojvode Albrehta:

„Naše zastave uklanjajo se, zadnji strelni pozdrav grmi v čast generalnega nadzornika vojne, maršala nadvojvode Albrehta. V bolestni žalosti klanjati se vojna in domovina z Menoj in Mojo hišo pred nenadomestno izgubo, katero nam je naložila volja Vsega-mogočnega.

Občudovanje bogatega življenja, ki je bilo z vzvišenim duhom in gorkim srcem popolnoma posvečeno armadi; navdušenje za blagega princa, ki se sam sebi zvest nikdar ni omajal v viharjih in nevarnostih, ki je bil kot zmagovit vojskovodja dika in ponos armadi, in vsa čustva, ki sedaj iščejo izraza; vse to se javlja in poveličanje v globoki hvaležnosti do Gospoda vojnih čet, ki je ohranil sivega maršala. — ki je bil med njegovimi izbranimi jeden najodličnejših, — skoro do skrajne meje človeškega bivanja, pri popolnih neskvarjenih delavnih silah.

Večni spomin nadvojvode ostane kakor lavor-venec, ki krasi junaka navarskega in kustoškega, za Mojo armado, Mojo obojno deželno brambo in Mojo mornarico, kot trajno zagotovilo zvestobe, vstrajnosti in zaupanja v zmago.

Določam, da nosijo pešpolk št. 4, dragonski polk št. 9. in korni topniški polk št. 5 za večne čase ime „Feldmaršal nadvojvoda Albreht“.

Dunaj, dne 26. februarja 1895.

Fran Josip I. r.

Mestni svet tržaški. Sinoč ob 7. uri bila je III. letošnja javna seja, katere se je udeležilo 34 svetovalcev pod predsedstvom župana dr. Pitterija. Po odobrenju zapisnika II. javne seje priobčil je župan, da je občinsko predsedništvo, doznavši o smrti nadvojvode Albrehta, izjavilo Nj. Vel. cesarju brzojavnim pismom svoje sožalje.

Prva točka dnevnega reda bila je prošnja družbe tržaški tramvaj za dovoljenje, da sme povišati na progi St. Andrea-Boschetto ceno vožnje od 8 na 10 nč., za kar se obvezuje podaljšati progo v novem pristanišču do skladišča št. 26, ne da bi zato povišala ceno na progi Barriera-Punto franco. Svetovalec C o m b i je predlagal, da se dotična prošnja izroči trgovinskemu odseku v proučevanje in poročilo. Svetovalec V i o izjavil je željo, da naj bi trgovinski odsek proučeval stvar tudi s tega stališča, da-li ne bi bilo umestnejše, da družba „tramvaj“ uvede na vseh progah elektriko namesto konj. S tem bi mogla cene znižati, namesto povišati. Zbor je vsprejel Combijev predlog z dodatkom, katerega je predložil Vio.

Druga točka dnevnega reda je bil predlog pomorske vlade zaradi zboljšanja komunikacije na obrežju ob kanalu. V ta namen naj bi se veliki kanal zasul od rdečega mosta do cerkve sv. Antona novega, na dolnjem kraju pa naj bi vlada zgradila širši most, ki se da kretati. Ako pa vlada ne bi odstopila od svoje zahteve, da se zasuje gornji del kanala, potem bodi pridobljeni svet občinska last. Predlog delegacije zagovarjal je svetovalec dr. G a i r i n g e r, dodavši, da naj magistrat prične z nova pogajati se v ta namen, da vlada zboljša komunikacijo preko zelenega (skrajnega) mosta.

Govorili so še svetovalci Dompieri, Cambon, Burgstaller, Consolo in Venezian. Poslednji je dodal predlogu mestne delegacije še ta-le stavek: „občina o s t a n e pri tem, da se pridobljeni svet po zasutem kanalu ohrani kot javen trg“. Zbor je vsprejel predlog mestne delegacije z dodatki, katere sta predložila svetovalec Gairinger in Venezian.

Nadalje je zbor vsprejel brez razprave predlog mestne delegacije, da kupi mestna občina od dedičev po pok. inženirju Comeliju načrte in studije za vodovod Reke, za svoto 3000 gld., potem pa je potrdil dode-danje revizorje bilance hranilnice Tržaške.

Slednjič je prečital asesor dr. S l o c o v i c h poročilo šolskega odseka o prošnji prebivalcev Gropade in Padriča za zgradnjo mešane jednorazrednice na zemljišču, jednako oddaljenem od obeh vasij. Šolski odsek pred-laga, da naj zbor prestopi preko t e prošnje na dnevni red. (O tej prošnji in o šolskih odnosjih v Padriču in Gropadi govorimo na drugem mestu. Ured.). Prošnjo prebivalcev Gropade in Padriča pa je za-govarjal podpredsednik dr. D o m p i e r i, dokazavši, da bi zahtevana šola stala občino mnogo manj, nego pa potrebno slučajno raz-širjenje šolskih poslopij v Bazovici in v Treb-čah. Zatorej predlaga, da se z g r a d i pro-

